

תלמוד ישראלי

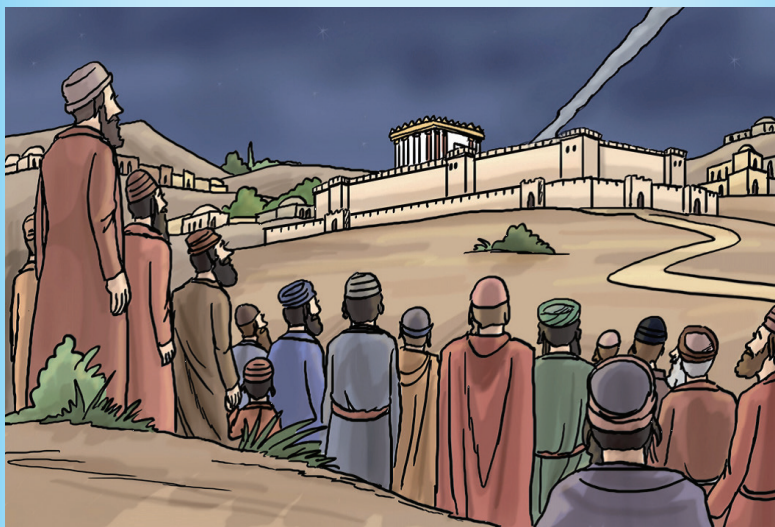
הדף היומי לילדים

סדר נזיקין | מסכת בבא בתרא קמ"ז-קנ"ג
פרשת קורח | כ"ד-ל' בסיון (18-24 ליוני)

דף קמ"ז: נסים בבית המקדש

הז"ל אומרים שהיו כמה נסים גלויים בבית המקדש, אחד מהם הוא שהרוח מעולם לא פיזרה את העשן שהיה עולה מן המזבח. התלמוד במסכת יומא מסביר שאין הכוונה שהרוח לא הזיזה את עמוד העשן, אלא שהיא הזיזה אותו, אך בשלמות ולא פיזרה אותו.

עוד מוסיף התלמוד ומספר שבזמן שבית המקדש היה קיים הכול היו מבטיחים בעמוד העשן במוצאי שמיני עצרת, מפני שהיה בכך סימן על כמות הגשמים שתירד אותה שנה - אם היתה רוח דרומית מנשבת והעמוד נטה לצד צפון, היו יודעים שאותה שנה ירדו גשמים מרובים; אם נשבה רוח צפונית והעשן היה נוטה כלפי צד דרום, ידעו שירדו גשמים מעטים. אם נשבה רוח מערבית ועמוד העשן נטה כלפי מזרח, ידעו שירדו גשמים במידה בינונית. אם העמוד נטה כלפי מערב, ידעו שתהיה שנת בצורת.

דף קמ"ח: שכיב מרע שהבריא

הז"ל תיקנו שאדם חולה הנוטה למות יכול לתת את נכסיו במתנה גם ללא מעשה קנין. חולה כזה מכונה בארמית "שכיב מרע", כלומר: שוכב על ערש דוי. תפנה זו מכונה "דברי שכיב מרע ככתובים וכמסורים דמי" - דהינו דברי חולה הנוטה למות המצוה לתת נכסיו במתנה, נחשבים כאילו הוא עשה קנין וכתב שטר.

ומה הדין אם לאחר שהשכיב מרע נתן את מתנתו לאדם פלוני הוטב מצבו והוא הבריא? האם הוא יכול עתה לטעון: כל מה שנתייתר את המתנה מפני שחשבתי שאני עומד למות, עכשיו, שהתברר שאני חי, המתנה בטלה? וכן, בתלמוד לומדים שאכן טענה זו מתקבלת.

מן התלמוד

סדר נזיקין,

מסכת בבא בתרא, דף קמ"ז

"בַּיָּמִים הָהֵם חָלָה הַזִּקְנָהוּ לָמוֹת וַיָּבֵא אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל בֶּן אֲמוּנָן הַנְּבִיא וַיֹּאמֶר אֵלָיו כֹּה אָמַר ה' צו לְבֵיתְךָ כִּי מֵת אֶתָּה וְלֹא תִחְיֶה". (מלכים ב', כ')

שכיב מרע - גוסס
מדבר - נזכר

א

הסבר: התלמוד מביא את הסיפור על המפגש בין הזקניה המלך לישעיהו הנביא, כדי ללמוד ממנו שכאשר אדם גוסס מצווה משהו, יש תוקף להוראותיו וצריך לקיים.

מתולדותיו

הרב ישעיהו שפירא

(תרנ"א-תש"ה, 1891-1945)

הרב ישעיהו שפירא זצ"ל, שכונה "האדמו"ר החלוץ", היה מנהיג חסידי-ציוני. הרב נולד בפולין למשפחה חסידית, ואחיו היה הרב קלונימוס קלימיש שפירא הי"ד, האדמו"ר מפיאסצנה שנרצח בשואה. בשנת תרע"ד (1914) עלה הרב שפירא לארץ ופגש את הרב קוק, אך גורש בידי הטורקים. הוא היה ממייסדי תנועת "המזרחי" בפולין ובעידודו קמו שלוש קבוצות חסידים שעלו לארץ. בשנת תר"פ (1920) עלה שוב לארץ וחי אצל בן דודו האדמו"ר מדרוהוביץ בירושלים. הוא היה בין מייסדי "הפועל המזרחי" ועמד בראשה. בגיל 51 החליט להגשים את חלומה להיות עובד אדמה. הרב עזב את עבודתו ונכסיו, התיישב בכפר פינס, שם עסק בחקלאות, ובמקביל נהג כאדמו"ר ומשך אליו חסידים רבים.

בעקבות הידיעות על השואה ומות בני משפחתו - הידרדר מצבו הבריאותי, והוא נפטר ונקבר בהר הזיתים בשנת תש"ה.

הרב ישעיהו שפירא - האדמו"ר החלוץ (Wikipedia)

דף קמ"ט: "קנין חליפין"

בדף זה מוזכר אחד מסוגי הקנינים: "קנין חליפין".

לפעמים שני אנשים רוצים לקנות חפץ זה מזה. למשל, לגד ישראלי וזוהר הלך אל השוק כדי למצוא קונה. בשוק הוא פגש סוחר בהמות שאמר לו: **מכור לי את פרתך ואני אֶמְכֹּר לך את החמור שלי**. נחליף ביניהם. במקרה כזה סוחר הבהמות אינו צריך לעשות שום קנין בפרה. גד קונה את החמור, ומפני שהם מחליפים ביניהם את הפרה בחמור, ברגע שגד קונה את החמור מיד נהיית הפרה שיכת לסוחר הבהמות.

ישנם אומרים האומרים שקנין חליפין אפשר לעשות רק בחפץ, כגון כגד או כלי, אך לא בדברי מאכל.

פרט נוסף לומדים בדף זה: אי אפשר לקנות מטבעות באמצעות קנין חליפין. אם אדם רוצה להקנות לחברו מטבע, יקנה לו בקנין אחר, כגון: הגבחה.

דף קנ"א: מצות ראשית הגז

ראשית הגז היא אחת מעשרים וארבע מתנות כהונה. מצות ראשית הגז קובעת, כי יהודי הגזז את צמר כבשיו, צריך לתת לכהן חלק מן הצמר.

האם גם הגזז כבש יחיד מתחייב בראשית הגז? בתלמוד לומדים שרק מי שגזז חמישה כבשים לפחות מתחייב בראשית הגז.

במקרה מסוים - גם מי שגזז חמישה כבשים לפעמים פטור מראשית הגז, למשל, אם שיעור הצמר שהצליח לגזז הוא מועט. רק אם הצליח לגזז צמר במשקל מסוים המפורט בתלמוד - הוא מתחייב בנתינה. "ספר החינוך" (מצוה תק"ח) כותב על מצוה זו **שהתורה זיכתה לכהנים תרומות ומעשרות ומתנות נוספות כדי שימצא להם מזון, ובמצות ראשית הגז היא דואגת שיהא לכהנים מה ללבוש.**

דף קנ"א: צאת האם ושני הבנים

בתלמוד מסופר מעשה על שני אומרים אחים, רמי בר חמא ורב עוקבא בר חמא. אמר של האומרים הללו נטתה למות והיא החליטה לתת את כל נכסיה במתנת שכיב מרע לאחד מבניה. **בערב היא נתנה במתנת שכיב מרע את כל הנכסים לרמי בר חמא, אבל למחרת בבקר היא נתנה את נכסיה לאחיו רב עוקבא בר חמא.** אחרי פטירתה הלך רמי בר חמא לרב ששם שיפסק למי מגיעים הנכסים ורב ששם השיב לו: לך, ואילו רב עוקבא בר חמא הלך לרב נחמן והוא פסק לו: הנכסים שלך.

על המפה

כפר פינס

כפר פינס הוא מושב דתי בצפון השרון שהוקם בשנת תרצ"ג (1933) על ידי עולים ממרכז אירופה ונקרא על שם הרב יחיאל מיכל פינס, סופר ועסקן מאנשי חובבי ציון. מייסדי הכפר היו אנשי תנועת "הפועל המזרחי", ששאפו לחבר תורה ועבודה בארץ ישראל, בדומה ליישובים השכנים כפר הרא"ה ושדה יעקב. בתחילה עסקו רוב התושבים בחקלאות והקימו לשם כך אגודה שיתופית חקלאית. כיום רק מיעוט התושבים מתפרנסים מחקלאות, שכוללת בעיקר מטעי אבוקדו, פרי הדר, חממות וגידולי שדה, וכן לולים לביצים, פסם ושתי מכוורות.

כפר פינס (Wikipedia, Amirki)

תלמוד ישראלי

הדף היומי לילדים

★ | מן ההיסטוריה

הקמת אולפנת כפר פינס

אולפנת כפר פינס היא האולפנה הראשונה שהוקמה בארץ ישראל, ולכן היא מכונה "אם האולפנות". הקמת האולפנה נעשתה בעידוד הרב משה צבי נריה זצ"ל והרב אברהם צוקרמן זצ"ל. האולפנה הוקמה כמסוד של קבע באלול תש"ך (1960), על ידי הרב אלי ששר שהיה גם מנהלה הראשון. אחריו עמד בראשה הרב אברהם כהר"ן זצ"ל, ובמשך שנים רבות עומד בראשה הרב יורם צוהר שליט"א. **שמה המקורי של האולפנה הוא "אולפנת רמת קרניאל על שם שלום קרניאל", שהיה מראשוני הנופלים בקרב על גוש עציון.** בשנה הראשונה למדו באולפנה 27 תלמידות, ותוך ארבע שנים הגיע מספרן ליותר מ-100. כיום לומדות באולפנה כ-500 בנות מכל רחבי הארץ. חזון האולפנה הוא לחנך את התלמידות להיות "בנות תורה", המשלבות חיים של תורה ומצוות עם חיבור לארץ ולמדינה והשכלה רחבה.

הרב יורם צוהר, מעביר שיחה לבנות האולפנה (שווקי ברקן, Wikipedia)

הלך **רב ששת אל רב נחמן וביקש לברר איתו את פסק ההלכה, רב ששת טען שהנכסים צריכים להיות של רמי בר חמא מפני שהיא ציונה תחילה לתת לו אותם ומה שהיא ציונה אותם אחר כך לאחיו כבר לא מועיל, אבל רב נחמן השיב לו שהוא למד מדברי שמואל שהאם יכולה להתחרט ולתת את הנכסים לאדם אחר - ולכן הנכסים שייכים לרב עוקבא.**

דף קנ"ב: רבי אלעזר בן פדת

היו חכמי ישראל אחדים ששקמו היה אלעזר, מהם תנאים, כגון: רבי אלעזר בן רבי שמעון, רבי אלעזר בן שמעון, ועוד.

במאמר זה נלמד על תולדותיו של **רבי אלעזר בן פדת שהיה אמורא. סתם רבי אלעזר הנזכר בתלמודים הירושלמי והבבלי ובמדרשים הוא רבי אלעזר בן פדת.** על אביו, רבי פדת, ידוע שהיה חכם ושל רבי יהודה הנשיא.

רבי אלעזר נולד והתחנך בבבל וזכה ללמד תורה מפי גדולי הדור שבבבל, הלא הם רב ושמואל. בגיל עשרים וחמש עלה לארץ ישראל שם בנה את ביתו ונשא אישה.

כשעלה לארץ ישראל הוא למד תחילה בישיבה שהיתה בעיר ציפורי שבגליל. על אהבתו לתורה והתמדתו בה אמרו חז"ל, שהיה כה שקוע בלימוד עד שהיה עוסק בתורה במקום אחד ולא שם לב שמעילו נותר במקום אחר. למרות זאת מספר התלמוד כי התורה הגנה עליו לכל יעז איש לקחת את מעילו - כאשר בדקו את המעיל שנשכח נמצא עליו נחש מסוכן ששמר את המעיל.

דף קנ"ג: מלאכת הוצאה

אחת משלושים ותשע (ל"ט) אבות המלאכות שנאסרו בשבת, היא מלאכת הוצאה. בשבת אסור להוציא חפצים מרשות היחיד לרשות הרבים, וכן להפך, מרשות הרבים לרשות היחיד.

רשות הרבים הוא שטח גדול שרבים מהלכים בו. אחד התנאים להגדיר רחוב כרשות הרבים הוא שיהיה בו רוחב של שש עשרה אמה (כשמונה מטר) לכל הפחות.

רשות היחיד הוא שטח מוקף בארבע מחיצות (קירות) הגבוהות עשרה טפחים (בערך מטר) לכל הפחות (למשל, בית וחדר).

איסור הוצאה בשבת קובע כי אסור להעביר חפץ מרשות הרבים אל רשות היחיד, וכן להפך, מרשות היחיד לרשות הרבים.

ישנו אופן נוסף של מלאכת הוצאה: כשם שאסור בשבת להעביר חפץ מרשות היחיד לרשות הרבים, וכן להפך, מרשות הרבים לרשות היחיד, כך גם אסור להעביר חפץ מרשות הרבים, למרחק ארבע אמות (כשני מטר). כלומר, לקחת דבר, ללכת איתו מרחק ארבע אמות ולהניחו.

שאלת השבוע

התשובה לשאלה נמצאת בעלון זה

א. במה היו חלוקים רב ששת ורב נחמן?

ב. מהי "רשות הרבים" ומהי "רשות היחיד"?

את התשובה יש לשלוח במייל לכתובת:
talmudisraeli@medison.co.il

בין הפותרים נכונה תיערך הגרלה שבועית* והזוכה
בה יזכה בטאבלט איכותי או בסט ספרים של התלמוד
הישראלי (לפי בחירתכם).

הודעות ישלחו לזוכים במייל ושמותיהם יפורסמו בדף
הפייסבוק של התלמוד הישראלי.

*בפיקוח רואה חשבון

דמויות השנה בחמ"ד

הרב גורן נכנס אל מערת המכפלה

כאשר חיילי צה"ל כבשו ושיחררו את עיר האבות
חברון במלחמת ששת הימים, רצה הרב שלמה
גורן להיכנס למערת המכפלה. השערים היו נעולים
והערכים שהיו בפנים טענו שאין להם מפתח. הרב
ירה בנשקו על השערים, וניסה במשך שלוש שעות
לפרוץ אותם, אך ללא הצלחה. לבסוף הגיע טנק
ישראלי למקום כשהוא נושא עליו דגל ישראל
מאולתר. הרב גורן תלה את הדגל על תורן קטן
בכניסה למערה, ובאמצעות מוט לום מהטנק הצליחו
לבסוף לפרוץ את השערים. הרב גורן נכנס למערה,
תקע בשופר וקרא בתורה את פרשת "חיי שרה", בה
מסופר כיצד קנה אברהם אבינו את מערת המכפלה
מבני חת. זו הייתה הפעם הראשונה אחרי אלפי שנים
שיהודי נכנס למערת המכפלה.

דבר תורה לשולחן שבת

כאשר קורח ועדתו מתלוננים על משה, אומר להם משה כך: **"וּקְחוּ אִישׁ מִחֵתוֹ וּנְתַתֶּם עֲלֵיהֶם קֶטֶר וְהִקְרַבְתֶּם לִפְנֵי ה' אִישׁ מִחֵתוֹ.."**
לאחר מכן, כאשר ה' כועס ומתחילה מגיפה בעם אומר משה לאהרון:
"וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל אֶהֱרֹן קַח אֶת הַמַּחְתָּה וְתֵן עָלֶיהָ אֵשׁ מֵעַל הַמִּזְבֵּחַ וְשִׂים קֶטֶר וְהוֹלֵךְ מֵהָרָה אֶל הָעֵדָה וְכַפֵּר עֲלֵיהֶם כִּי יֵצֵא הַקֶּצֶף מִלִּפְנֵי ה' הַחֹל הַנֶּגֶף". אהרון אכן מזדרז ועושה כדבר משה ומצליח
לעצור את המגיפה: **"וַיִּקַּח אֶהֱרֹן כֹּאֲשֶׁר דִּבֶּר מֹשֶׁה וַיִּרְץ אֶל תּוֹךְ הָקָהָל וְהִנֵּה הַחֹל הַנֶּגֶף בָּעָם וַיִּתֵּן אֶת הַקֶּטֶר וַיִּכְפֹּר עַל הָעָם וַיַּעֲמֵד בֵּין הַמָּתִים וּבֵין הַחַיִּים וַתַּעֲצֹר הַמִּגֵּפָה"**.

שאלו על כך חז"ל: **מדוע דווקא באמצעות הקטורת נעצרה המגיפה?**
רש"י ענה על כך ואמר שזהו סוד שגילה מלאך המוות למשה כשעלה
למרום, שהקטורת יכולה לעצור מגיפה.

מפרשים אחרים הוסיפו ואמרו **שבני ישראל חשבו שהקטורת גורמת
למוות**, כפי שמתו נדב ואביהו כשהקטירו קטורת, וכן 250 אנשי קורח.
לכן רצה ה' להראות להם שהקטורת דווקא מביאה טובה לעולם, ולכן
אהרון הראה לכולם שלא הקטורת גרמה למגיפה, אלא שבדיוק ההיפך
- הקטורת היא זו שעצרה את המגיפה.

מי אני?

1. היו לי שני בנים, רמי ועוקבא.
2. נחש שמר לי על המעיל.
3. נפלתי בקרב על גוש עציון.
4. אחי הוא האדמו"ר מפיאסצנה.
5. כפר פינס נקרא על שמי.

תעודת זהות - תלמוד ישראלי

**"תלמוד ישראלי" הינו פרויקט חינוכי וקהילתי
הבא להנגיש את התלמוד לעולם של ילדים,
נוער ומבוגרים.**

הפרויקט כולל: שבועה כרכים על פי סדר הדף היומי, עלונים שבועיים
המופצים בכ-20 אלף עותקים, עלונים ייחודיים לחגים המופצים
בכ-200 אלף עותקים, דף פייסבוק f פעיל ובו יותר מ-20,000 חברים
ו-60 סרטונים הממחיזים סוגיות יסוד תלמודיות בערוץ youtube.
כל אלו הם בסיס למגוון רחב ועשיר של לימוד ופעילויות חינוכיות,
חברתיות וקהילתיות בבית, בבית הספר ובקהילה ברחבי ישראל
ובעולם, גם בשפה האנגלית והגרמנית.

תלמוד ישראלי. מחברים דורות - מפגישים עולמות

